

# **PÍSEMNÁ ZPĚTNÁ VAZBA STUDUJÍCÍCH V EVALUACI VÝUKY: KVALITATIVNÍ ANALÝZA KOMENTÁŘŮ STUDUJÍCÍCH PEDAGOGICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY**

## **WRITTEN STUDENT FEEDBACK IN TEACHING EVALUATION: A QUALITATIVE ANALYSIS OF STUDENT COMMENTS AT THE FACULTY OF EDUCATION, CHARLES UNIVERSITY**

**Veronika Laufková, Karel Starý**

Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, Praha

### **Abstrakt**

Príspevok se zabývá charakterem písemné evaluace výuky poskytované studujícími učitelství na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Cílem výzkumu je analyzovat charakter evaluačních výpovědí, identifikovat tematizované aspekty výuky, porovnat rozdíly mezi studijními programy a popsat vývoj kvality poskytované zpětné vazby v časovém horizontu pěti let. Datový korpus tvoří přibližně 5000 anonymizovaných komentářů analyzovaných metodou kvalitativní obsahové analýzy. Předběžná zjištění ukazují, že studující nejčastěji tematizují komunikaci vyučujících, srozumitelnost požadavků a spravedlnost hodnocení. Komentáře obsahují vedle hodnoticích výroků také prvky formativní zpětné vazby, jejichž výskyt v čase narůstá. Studie poukazuje na potenciál studentské evaluace jako zdroje informací podporujících profesní reflexi vyučujících a rozvoj kvality vysokoškolské výuky.

**Klíčová slova:** *studentská evaluace výuky; zpětná vazba; formativní hodnocení; kvalitativní obsahová analýza; příprava učitelů*

### **Abstract**

This paper analyses the character of written student evaluations of teaching produced by student teachers at the Faculty of Education, Charles University. The study aims to analyse the character of evaluative statements, identify the aspects of teaching most frequently mentioned in student evaluations, examine differences across study programmes, and describe changes in the quality of student feedback over a five-year period. The dataset consists of approximately

5,000 anonymised comments collected from the faculty's teaching evaluation system and analysed using qualitative content analysis. Preliminary findings suggest that students most often comment on the quality of teacher–student communication, the clarity of course requirements, and perceived fairness of assessment. Alongside predominantly evaluative language, a subset of comments includes features of formative feedback, particularly where students describe concrete effects of teaching on their learning. The proportion of descriptively oriented feedback appears to increase over time. The paper discusses the potential of student evaluation data to inform teachers' professional reflection and to support systematic enhancement of teaching quality in higher education.

**Keywords:** *student evaluation of teaching; feedback; formative assessment; qualitative content analysis; teacher education*

## 1 ÚVOD

Studentská evaluace výuky představuje etablovaný nástroj hodnocení kvality výuky ve vysokoškolském prostředí (Mareš, 2006; Mareš & Došlá, 2008), její formativní potenciál však zůstává využíván omezeně. Písemné komentáře studujících přitom mohou poskytovat cennou zpětnou vazbu pro zlepšování výuky, zejména pokud obsahují konkrétní a využitelné podněty pro její další rozvoj (Hattie & Timperley, 2007; Wiliam, 2011). Dosud však chybí hlubší porozumění charakteru této zpětné vazby a jejímu formativnímu potenciálu v kontextu českého vysokého školství.

## 2 TEORIE

Teoretickým východiskem příspěvku je pojetí formativního hodnocení jako procesu podporujícího učení prostřednictvím práce s cíli, kritérii a zpětnou vazbou (srov. Black & Wiliam, 1998; Hattie & Timperley, 2007; Wiliam, 2011). Formativní hodnocení je přitom chápáno jako součást kultury učení založené na dialogu, bezpečném prostředí a aktivní roli studujících (srov. Nicol & Macfarlane-Dick, 2006; Carless & Boud, 2018). Zpětná vazba má formativní potenciál tehdy, pokud poskytuje srozumitelné a využitelné informace, je formulována respektujícím a popisným jazykem a podporuje další rozvoj adresáta (Shute, 2008;

Hattie & Clarke, 2019). Současné výzkumy zdůrazňují, že schopnost porozumět zpětné vazbě, interpretovat ji a smysluplně ji formulovat představuje klíčovou složku tzv. feedback literacy studujících (Carless & Boud, 2018). Tato schopnost úzce souvisí s profesní kompetencí poskytovat a využívat zpětnou vazbu jako nástroj podporující učení, která je v českém kontextu explicitně ukotvena také v Kompetenčním rámci absolventa a absolventky učitelství (Bořkovec et al., 2023).

### 3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Cílem výzkumu je analyzovat charakter písemné evaluace výuky poskytované studujícími učitelství, identifikovat tematizované aspekty výuky, porovnat rozdíly mezi studijními programy a popsat vývoj kvality poskytované zpětné vazby v časovém horizontu posledních pěti let. Z tohoto cíle se odvíjí hlavní výzkumná otázka (HVO): Jaký charakter má písemná evaluace výuky poskytovaná studujícími učitelství? Tato otázka je dále konkretizována třemi doplňujícími výzkumnými otázkami: DVO1: Jaké aspekty výuky studující nejčastěji tematizují ve své evaluaci?; DVO2: Jak se liší charakter a obsah evaluačních výpovědí mezi jednotlivými studijními programy?; DVO3: Jak se vyvíjí kvalita poskytování písemné zpětné vazby studujících v časovém horizontu posledních pěti let?

Výzkum je koncipován jako kvalitativní obsahová analýza textových dat. Datový korpus tvoří přibližně 5000 anonymizovaných písemných komentářů studujících Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy získaných z fakultního evaluačního systému v období 2019/2020–2024/2025. Analýza probíhala ve třech fázích: otevřené kódování, kategoriální třídění a interpretační syntéza. Kategorie jsou odvozovány kombinací deduktivního přístupu, vycházejícího z teoretického rámce formativního hodnocení, a induktivního přístupu umožňujícího identifikaci nových kategorií specifických pro kontext vysokoškolské výuky. Předmětem interpretace budou především kategorie, která jsou nejvíce syceny dle designu zakotvené teorie (Charmaz, 2014). Interpretační postup je realizován s důrazem na porozumění významům formulovaným studujícími (Smith, Flowers & Larkin, 2021). Výzkum respektuje etické principy práce s daty, zejména anonymitu respondentů a ochranu citlivých informací.

## 4 VÝSLEDKY / OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY

Předběžná zjištění ukazují, že studující ve své zpětné vazbě nejčastěji tematizují kvalitu komunikace vyučujících, srozumitelnost požadavků a vnímanou spravedlnost hodnocení. Komentáře jsou často formulovány hodnotícím jazykem, avšak v části z nich se objevují prvky formativní zpětné vazby, zejména tam, kde studující popisují konkrétní dopady výuky na své učení, porozumění a motivaci. Méně často jsou explicitně zmiňovány cíle učení a hodnotící kritéria, což naznačuje jejich omezenou „viditelnost“ z perspektivy studujících. Porovnání dat v časovém horizontu pěti let současně naznačuje postupný nárůst podílu komentářů obsahujících popisné prvky zpětné vazby. Rozdíly mezi typy studijních programů přitom naznačují souvislost mezi kvalitou formulované zpětné vazby a systematickým rozvojem kompetencí v oblasti hodnocení v průběhu studia, zejména ve studijních programech, jejichž kurikulum bylo v posledních letech rozšířeno o předměty, které se hodnocením systematicky zabývají.

## 5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Limitem studie je skutečnost, že možnost slovní evaluace využívá pouze část studujících, přičemž návratnost se pohybuje mezi 15–20 % v zimním a přibližně 9 % v letním semestru. Výsledky proto nelze zobecňovat na celou populaci studujících Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Analýza však ukazuje, že studentská evaluace výuky může představovat cenný zdroj formativních informací o kvalitě výuky, zejména pokud jsou komentáře interpretovány v širším pedagogickém a institucionálním kontextu. Zjištění poukazují na potenciál využití těchto dat nikoli pouze pro sumativní hodnocení, ale také jako podkladu pro profesní reflexi vyučujících a systematický rozvoj kvality výuky. Studie současně naznačuje význam cílené podpory rozvoje kompetencí poskytovat a využívat zpětnou vazbu v přípravě budoucích učitelů, v souladu s Kompetenčním rámcem absolventa a absolventky učitelství (2023).

## 6 LITERATURA

Bořkovec, J., et al. (2023). *Kompetenční rámec absolventa učitelství*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

- Carless, D., & Boud, D. (2018). The development of student feedback literacy: Enabling uptake of feedback. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 43(8), 1315–1325. <https://doi.org/10.1080/02602938.2018.1463354>
- Hattie, J., & Clarke, S. (2019). *Visible learning: Feedback*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429485480>
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>
- Charmaz, K. (2014). *Constructing grounded theory*. Sage.
- Mareš, J., & Došlá, Š. (2008). *Studentské posuzování kvality výuky na celouniverzitní úrovni*. Brno: MSD.
- Mareš, J. (2006). *Manuál pro tvůrce a uživatele studentského posuzování výuky*. Praha: Karolinum.
- Mareš, J., & Ježek, S. (2013). Externí hodnocení kvality výuky na vysokých školách využívající názory studentů. *Pedagogika*, 63(3), 301–327.
- Nicol, D. J., & Macfarlane-Dick, D. (2006). Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice. *Studies in Higher Education*, 31(2), 199–218. <https://doi.org/10.1080/03075070600572090>
- Shute, V. J. (2008). Focus on formative feedback. *Review of Educational Research*, 78(1), 153–189. <https://doi.org/10.3102/0034654307313795>
- Smith, J. A., Flowers, P., & Larkin, M. (2021). *Interpretative phenomenological analysis: Theory, method and research*. Sage.
- Řiháček, T., Čermák, I., & Hytych, R. (2013). *Kvalitativní analýza textů: Čtyři přístupy*. Masarykova univerzita.
- Wiliam, D. (2011). *Embedded formative assessment*. Solution Tree Press.